

En kort sammanfattning:

1. Tänk på att mobiltelefonen också är en dator
2. Kom överens om hur mobiltelefonen ska användas
3. Lär barnet att vara försiktigt med personlig information
4. Uppmuntra till en bra samtalston
5. Var uppmärksam på om barnet utsätts för mobbning
6. Lär barnet att vissa handlingar är olagliga
7. Tänk på att barnet kan köpa mer än samtal med mobilen
8. Minska risken för obehörig användning vid stöld av mobilen
9. Lägg in ICE i adressboken – om barnet skulle råka illa ut

Säkrare användning av mobiltelefonen bland barn och unga

Medierådet är en kommitté inom Regeringskansliet som arbetar med frågor om mediepåverkan och barns och ungas mediesituation, med syfte att minska riskerna för skadlig påverkan. Uppdraget gäller alla rörliga bildmedier, t.ex. film, TV, datorspel och Internet. Vi är även svensk partner i EU-nätverket Insafe, som arbetar för en säkrare användning av nya medier bland barn och unga. Läs mer om samarbetet inom EU på www.saferinternet.org.

Vårt arbete handlar om att öka medvetenheten om både fördelar och risker med medieanvändning och att ge råd till barn, unga, föräldrar och lärare. Det gör vi bland annat genom den här guiden. Det finns även guider med tips om Internet och om datorspel. Vi publicerar också en återkommande rapport om barns och ungas medievardag, Ungar & Medier. Vill du veta mer? Besök Medierådets webbplats www.medieradet.se.

Denna guide är framtagen av Medierådet i samverkan med representanter från:

- BRIS, Barnens Rätt i Samhället
- ERB, Etiska Rådet för Betalteletjänster
- Friends
- IT-Företagen
- KTIB, Konsumenternas tele- och Internetbyrå
- Lunarstorm
- MTB, MobilTeleBranschen
- Myndigheten för skolutveckling
- PTS, Post- och telestyrelsen
- Telenor
- TeliaSonera

Medierådet

Regeringskansliet 103 33 Stockholm

Tel 08-405 10 00 www.medieradet.se

DESIGN: JOHN EYRE
FOTO: FREDRIK WELANDER

Tips till vuxna

om barn/unga

och mobiltelefoner

Tips till vuxna om barn/unga och mobiltelefoner

Mobiltelefonen är i dag en självklar och nödvändig del av vår vardag. Det gäller också för barn och unga.

Den här guiden vill uppmuntra dig som förälder/vuxen att prata med barnet om mobiltelefonen, och om den information som tas emot och skickas iväg. På www.medieradet.se finns guiden digitalt med direktlänkar till mer detaljerad information.

Även om barnet kan mer om teknik och nya medier än du själv är det ändå du som vet mest om livet, om normer, glädjeämnen och faror. Gör det därför till en vana att prata med barnet om mobilen och om vad som händer på Internet.

1. Tänk på att mobiltelefonen också är en dator

I dag kan man ringa, skicka och ta emot SMS, bilder och filmer, surfa på Internet, se på TV och mycket annat via sin mobil. Många mobiltelefoner har avancerade funktioner installerade från början, t.ex. spel, mp3-spelare, kamera, e-post och chatt (t.ex. MSN). Det ger möjlighet till många positiva upplevelser, men innebär också fler risker.

2. Kom överens om hur mobiltelefonen ska användas

Bestäm tillsammans med barnet vilka regler som ska gälla. Använd gärna vår guide som stöd:

- Hur hanterar man personlig information som koder, lösenord, namn, adress, telefonnummer?
- Vilka bilder/filmer är det OK att ta emot, ladda ned och skicka via mobilen?
- Hur uppträder man mot andra, i t.ex. SMS, chatt och e-post?
- Vilken typ av aktiviteter eller betaltjänster är tillåtna?
- Hur hanterar man nya och okända kontakter via mobilen?
- När ska mobiltelefonen vara på eller av – på natten, under skoltid, på biografen etc.?
- Vart kan barnet vända sig om det uppstår problem?

Uppmuntra gärna till diskussion i barnets omgivning. Det är en fördel om det finns gemensamma regler – i klassen eller bland kompisarna – om hur mobilen ska användas.

3. Lär barnet att vara försiktigt med personlig information

Tänk på att personlig information som personnummer, adress, foton av sig själv, lösenord, kort- och kontonummer etc. kan missbrukas av andra. En bra regel är att inte lämna ut egen eller andras personliga information via mobiltelefonen utan att först ha pratat med en vuxen man litar på.

4. Uppmuntra till en bra samtalston

Tänk på att barnet kan vara både avsändare och mottagare. Det är därför viktigt att du lär barnet att inte bete sig illa eller såra andra. Det är lätt att snabbt skriva saker som man aldrig skulle säga öga mot öga. Prata med barnet om vikten av att behandla andra på samma sätt som man själv vill bli behandlad – också via mobilen.

5. Var uppmärksam på om barnet utsätts för mobbning

Hot, trakasserier och mobbning via mobilen förekommer. Om barnet blir kränkt är det viktigt att du visar att det inte är hans/hennes fel. Det är den som skickar hotfulla och kränkande meddelanden eller bilder som gör fel. Uppmuntra barnet att aldrig acceptera hot eller elakheter och att alltid kontakta en vuxen om det sker. Det är också viktigt att uppmärksamma skolan på denna mobbning. Spara alla bevis, exempelvis SMS och MMS. I allvarliga fall – gör en polisanmälan.

6. Lär barnet att vissa handlingar är olagliga

Det är olagligt att sprida bilder utan att den person som finns på bilden gett sitt medgivande, att hota eller trakassera, att sprida lögner om någon eller ladda ned material som är utlagt på Internet

utan upphovsmannens tillstånd. Det finns ett informationsblad som beskriver de vanligaste nätbrotten bland unga och lagen gäller oavsett om brotten sker på Internet eller via mobilen.

7. Tänk på att barnet kan köpa mer än samtal med mobilen

Barnet kan köpa en mängd saker med mobilen, t.ex. ringsignaler, bilder och medlemskap. Många prenumerationstjänster innebär att det dras en summa varje vecka, men genom att skicka ordet **STOPP** till samma nummer som man beställde tjänsten från kan den stoppas. Tänk också på att det kostar att surfa på Internet genom mobilen. Var särskilt vaksam vid utlandsresor. Diskutera hur och vad barnet får köpa och tänk på att ni kan skydda er mot höga räkningar genom t.ex. kontantkort, kreditspärr och spärrar mot utlandssamtal och betaltjänster.

8. Minska risken för obehörig användning vid stöld av mobilen

En stulen eller borttappad mobil kan orsaka problem eftersom mycket personlig information finns samlad i den. En personlig PIN-kod försvårar för obehöriga att använda mobiltelefonen. Om en mobiltelefon blir stulen går det att spärra både abonnemanget och telefonen. Det är därför bra att notera det IMEI-nummer som finns under mobiltelefonens batteri. Tänk på att även ett kontantkort kan spärras om det är registrerat hos mobiloperatören.

9. Lägg in ICE i adressboken – om barnet skulle råka illa ut

Om barnet råkar ut för en olycka kan du snabbt bli kontaktad om ditt nummer finns i adressboken i barnets mobiltelefon under namnet ICE. ICE är en förkortning av *In Case of Emergency*. Tänk på att det går att lägga in fler kontaktpersoner och att lägga till +46 (Sverige) före själva numret.